

649

81

ԵՆՐԵՐՑԱՐԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍԱՐԱՆԻ ԿԱՄԱՐ

491.99-8
 Խ-96

ԿԱԶՄԵՑԻՆ

Հ. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ, Լ. ԽՈՒԴՈՅԱՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿԳՈՒԹՅՈՒՆ
 ՅՈՐԵԿԱՆ

100-5-10

431.99-8

Խ-96

Հասցեագրած է

ՀԽՍՀ Լուսավորության ժողովրդական կոմիտեի կողմից

Լ. ԽՈՒԴՈՅԱՆ ՅԵՎ Հ. ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ

ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

Ա.Ռ.Ա.ՋԻՆ ԴԱՍԱՐՄԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

431.99-8
Խ-96
100
41294

~~1983~~
649

4683

Ա. ԿՈՆ Հ Ր Ա Ց Ա Ր Ա Կ Չ ՈՒ Ք Ց Ա Ն
Ս Ս Ր Ն Վ Ա Ն - 1987

14 MAY 2013

18062

3709-91

ՎԱԿՆԻՄԻՐ ԻՆՅԻԶ ԼԵՆԻՆ

ՄԵՐ ՍԻՐԵԼԻ ՍՏԱԿԻՆԸ

ԸՆԿԵՐ Վ. Մ. ՄՈՒՈՏՈՎ
ԽՍՀՄ Ժողովրդական կոմիտեաների խորհրդի
նախագահ

1. ՁՄԵՌ

Ձմեռ ե:

Արեգակը յ՝րկնքում քիչ ե յերևում:

Որերը կարճ են, գիշերները՝ յերկար:

Գետինը ծածկված ե ձյունով, գետերն ու լճերը՝ սառույցով: Ծառերն ու թփերը մերկ են:

Շատ թռչուններ տաք յերկրներ են գնացել: Մեզ մոտ մնացել են կաչաղակը, ազուավը, ճընճ-դուկը:

Կոլտնտեսականները ձմռանը գտում են սերմերը, նորոգում գյուղատնտեսական գործիքները:

Յերեխաները չեն վախենում ցրտից: Նրանք տաք շորեր են հագնում, դուրս գալիս անից սրղղում, սահում, ձնագնդի խաղում, ձնե մարդ շինում:

---

2. ՄՎՔՈՒՐ ՈԴՈՒՄ

Սպիտակ, փափուկ ձյուն ե յեկել,
պատել փողոց ու դաշտեր:
Յեկեք, յեկեք, ջան մանուկներ,
խաղանք ձմռան մեր խաղեր:

Ոգը մաքուր, սառն ու պայծառ,
յեկեք վազենք ու խաղանք,
վաղուց ե վոր մենք չենք տեսել
այսպես սիրուն յեղանակ:

1

Ձմեռ երբ

Արամը դաշտից գյուղ եր վերադառնում: Ճանաչ պարհին ուժեղ քամի բարձրացավ: Արամը ճանաչ պարհը կորցրեց: Դեռ ընկավ, դեռ ընկավ, հոգնեց ու ուժասպառ վայր ընկավ:

Ձյունը ծածկեց նրան:

2

Մի վորսորդ վորսի յեր գնում: Նրա հետևից վազում եր շունը:

Շունը հանկարծ կանգ առավ, դունչը ձյունին քսեց, հոտոտեց և սկսեց թաթերով փորել: Վորսորդը մոտեցավ ու տեսավ, փոր ձյան միջից գոլորշի յե բարձրանում, նա յել սկսեց փորել և ձյան միջից Արամին հանեց:

Վորսորդը ձյունով տրորեց նրա մարմինը: Արամն ուշքի յեկավ, բայց շատ թույլ եր: Վորսորդի սգնությամբ Արամը կամաց-կամաց գնաց տուն:

Խաղ անելով մաքուր ողում
 ուժ, յեռանդ ենք հավաքում,
 Խորհուրդների յերկրի համար
 աշխատանքի պատրաստվում:

4. Մեքիկի վերջակերը

Մեքիկը նախեց դասը սովորելու:

Մեկ էլ Տայրը նկատեց, Վոր նա գլուխը դրել է սեղանին և ննջում է:

- Մեքիկը զան, ինչո՞ւ դասը չես սովորում - հարցրեց Տայրը:
- Վերջակերի յե՛մ հասել Տայրիկ, - պատասխանեց Մեքիկը:
- ուսուցիչն ասաց, - յերբ վերջակերի հասնես, հանգստացիր:

Ի՛մ հայրը շոֆեր եր:
Նա Լենինին ավտոմոբիլով ման եր ամուսին:
Մի որ հորս խնդրեցի, Վոր ինձ ել ման ամի:
- Չի կարելի, շուտով Լենինը գայու յե, -
պատասխանեց հայրս:
Քիչ հետո Լենինը գուրս յեկավ և ուզեց ավտոմոբիլ նստեր:
Ինձ նկատեց ու հարցրեց.
- Ո՞ւմ տղան ես:
- Իմն ե, - պատասխանեց հայրս:
- Անունդ ի՞նչ ե:
- Պետյա:
- Ի՛ն, նստիր, Պետյա, ավտոմոբիլով ման գանք:

Ավտոմոբիլը սլացավ:
Յերբ հրապարակ հասանք, Լենինն ինձ իջեցրեց ու ասաց.
- Նու, Պետյա, վազիր տուն:
Յես վազեցի տուն ու մայրիկիս ասացի.
- Մայրիկ, յես Լենինի հետ ավտոմոբիլով ման յեկա:
Հետո յել պատմեցի ընկերներիս:

6. ԸՆԿԵՐ ՍՏԱԼԻՆԻ ՊԱՏԱՆԵԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հիշում եմ Գորու ծխական զպրոցում սովորելու տարիները:

Իոսիֆ Չուղաշվիլին նիհար, բայց թմրակազմ տղա յեր. կենսաբախ ու ընկերասեր—նա միշտ շրջապատված եր լինում ընկերներով: Նա առանձնապես սիրում եր իր հասակակիցների հետ գնդակ և «լախտի» խաղալ: Իրանք աշակերտների սիրած խաղերն էյին. Իոսիֆը կարողանում եր ընտրել լավագույն խաղացողներին և այդ պատճառով ել մեր խումբը միշտ տանում եր խաղը:

Իոսիֆը սովորեց հիանալի նկարել, թեև այն տարիներին զպրոցում մեզ նկարչություն չեյին սովորեցնում:

Իոսիֆը շատ գրքեր եր կարդում և կարդացածի մասին պատմում եր մեզ:

Իոսիֆ Չուղաշվիլին աչքի յեր ընկնում իր համեստությամբ և լավ, զգայուն ընկեր եր: Նա չեր գոռոզանում այն բանով, վոր մեզանից ավելի ընդունակ եր, այլ ընդհակառակը, իր գիտելիքներով ոգնում եր մեզ, ոգնում եր մեզ նկարել աշխարհագրական քարտեզներ, լուծել խնդիրներ, պատրաստել դասերը:

Արալինը մեզ ուրախ,
յերզանիկ կյանի փոփոց

7. ԸՆԿԵՐ ՍՏԱԼԻՆԸ ՅԵՎ ՄԱՍԼԱԲՅԱԹԸ

— Իմ թանկագին ընկեր պիոներներ և հոկտեմբերիկներ:

Յես ծաղիկատանի մանուկներից ձեզ վողջույն եմ բերել:

Յես յեկել եմ Մոսկվա, մեր սիրելի Ստալինի մոտ:

Յես տասներկու տարեկան եմ, սովորում եմ զպրոցում:

Վորքան յերջանիկ եմ, վոր տեսա ընկեր Ստալինին, խոսեցի նրա հետ:

Ինձ հետ բարևելիս, ընկեր Ստալինը ժպտաց և ասաց.

— Մամլաքյաթ, ինչպես ես սովորում:

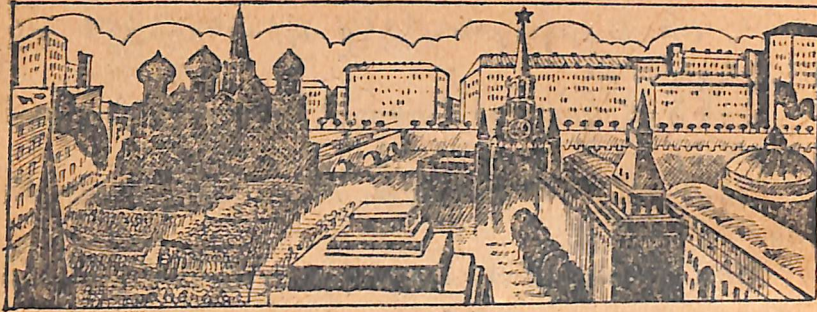
Յես պատասխանեցի.

— Սովորում եմ գերազանց:

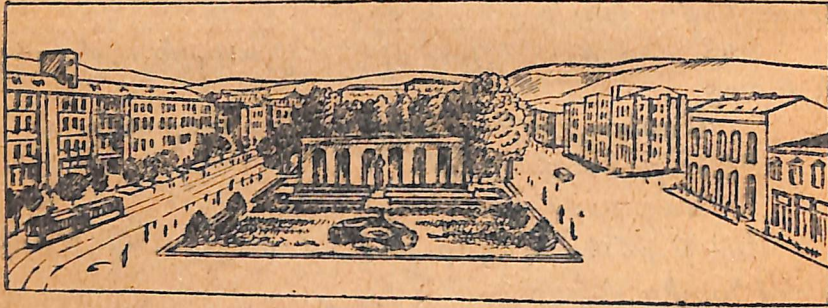
Յերբ իմացավ, վոր լավ եմ սովորում, Ստալինը նորից ժպտաց:

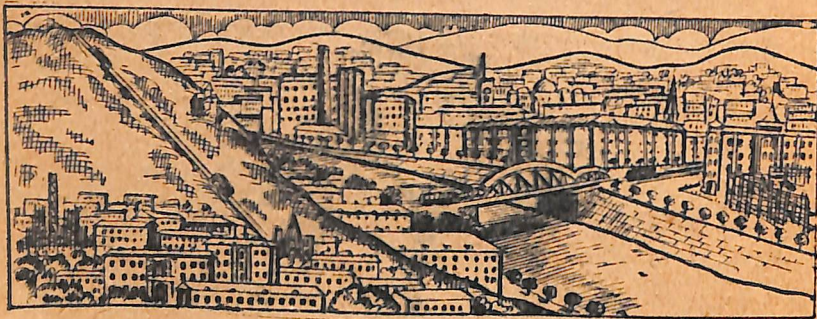
ՄԵՐ ԳԱՂԱՔՆԵՐԸ

Մ Ո Ս Կ Վ Ա, Խ Ս Ղ Մ-ի մայրաքաղաքը

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն, Խորհրդային Հայաստանի մայրաքաղաքը

Թ Բ Ի Լ Ի Ս Ի, Խորհրդային Վրաստանի մայրաքաղաքը

ՄԵՐ ԳԱՂԱՔՆԵՐԸ

Բ Ա Բ Ո Ւ, Խորհրդային Ադրբեջանի մայրաքաղաքը

Կ Ի Յ Ե Վ, Խորհրդային Ուկրաինայի մայրաքաղաքը

Մ Ի Ն Ս Կ, Խորհրդային Բելոռուսիայի մայրաքաղաքը

Handwritten notes in blue ink: 3704-9, 46914, 46914/200

ԸՆԿԵՐ ԼՍՎՐԵՆՏԻՅ ԲԵՐԻՍ.
Անգլերկովկասի բուլճերի ղեկավար

Ինչ հրաշալի յե մեր Անդրկովկասը, այն յերկիրը, ուր գտնվում են յեղբայրական Վրաստանը, Ազրբեջանը և Հայաստանը:

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո անելու պայծառացել ե մեր Անդրկովկասը:

Ինչեր ասես, փոր չկա մեր Անդրկովկասում:

Գեղեցիկ Վրաստանը տալիս ե մարգանց, թեյ, մանդարին, նարինջ, լիմոն: Սորհրդային յերկրի բոլոր յերեսաները սիրում են Վրաստանի անուշ մանդարինները:

Ազրբեջանի նավթով աշխատում են Սորհրդային Միության շատ գործարաններ, յերկաթուղիներ, շոգենավեր: Նավթից պատրաստում են բենզին: Բենզինով աշխատում են մեր անհամար սերոպլանները, ավտոմոբիլները, տրակտորները, կոմբայները:

Հայաստանը տալիս ե պղինձ, համեղ խաղող, գեղձ, ծիրան և ուրիշ մրգեր: Սաղողից պատրաստում են գինիներ և կոնյակներ:

Մեզ մոտ աճում են բամբակ, ծխախոտ, ճակընդեղ:

Հրաշալի յերկիր ե մեր Անդրկովկասը: Մենք ունենք շատ ելեկտրոկայաններ, նրանք լույս են տալիս մեր քաղաքներին, գյուղերին և աշխատեցնում են գործարանները: Յերեսաների համար կառուցվել են շատ նոր գեղեցիկ գպրոցներ:

Այս բոլորն Անդրկովկասի բանվորներն ու կոլ-

տնտեսականները ձեռք են բերել մեր սիրելի կազմ-
րենախյ Բերիայի ղեկավարութ յամբ:

Բանվորներն ու կոլտնտեսականներն ապրում
են ունևոր կյանքով—ուրախ և յերջանիկ:

Այդ յերջանիկ և ուրախ կյանքը աճել և մեր
սիրելի ՍՏԱԼԻՆԸ:

Շնորհակալութ յուն ՍՏԱԼԻՆԻՆ ուրախ ու յեր-
ջանիկ կյանքի համար:

9. ՎՈՍԿԻ ՁԿՆԻԿ

(Հեքիաթ)

Մի ծերուկ ձկնորս և իր պառավ կին
բրնակում էին մեծ ծովի ափին,
ծերը գնում էր ձուկ բռնում ծովից,
պառավն էլ տանը թել մանում բրդից.
այսպես միասին՝ մի հին գետնատան,
յերեսուն յերեք տարի ապրեցան:

ԱԼԵԻՍԱՆԴԻ ԵՆՐԻՆՅԵՆԿԻՉ ՊՈԻՇԿԻՆ

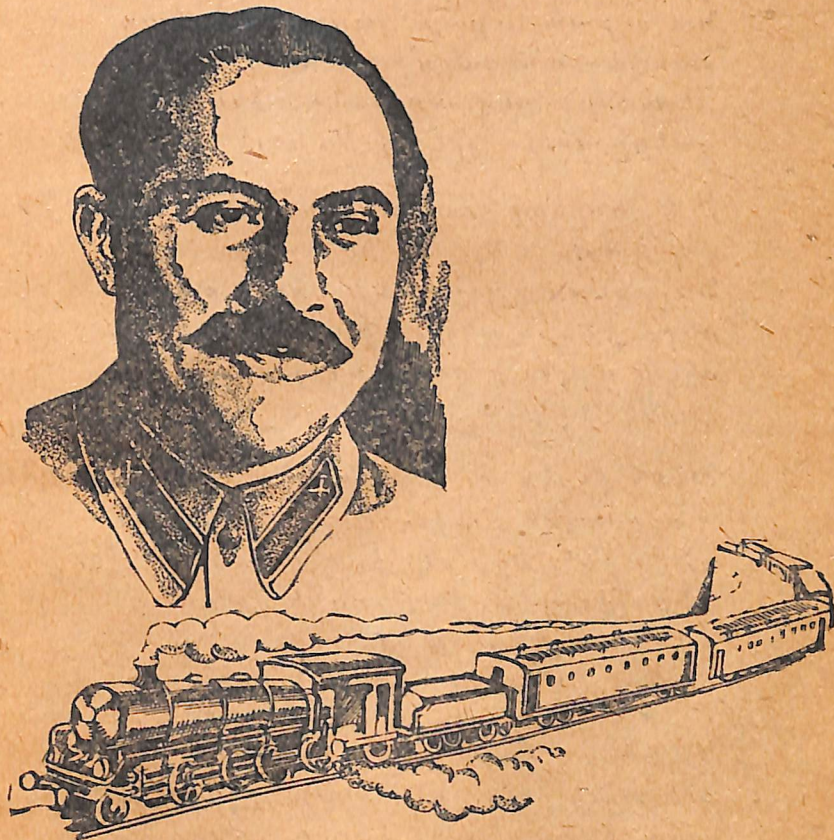
Մհա մեկ որ ել ծերը գնաց ծով,
փոր ձուկը փորսա իր մաշված ցանցով,
նա ուրախ-ուրախ ցանցը ծով ձգեց,
առաջին անգամ միայն տիղմ հանեց:
Յերկրորդ անգամը ցանցը ձգեց ծով,
ցանցը դուրս յեկավ ծովային խոտով:

Իսկ յերրորդ անգամ փոր ցանցը ձգեց,
ո՛վ կարի ասել, թե ինչ դուրս հանեց,
նա բերավ իր հետ մի փոսկե ձկնիկ՝
ծերի ցանցն ընկալ, իբրև խեղճ գերի,
ձկան արքայի դուստրը գեղեցիկ
փոսկի աղջիկը ձուկ-թագափորի:

Խեղճ փոսկի ձկնիկ, ինչպես ե խնդրում,
մարդկային լեզվով ծերին աղաչում,
«Թո՛ղ ինձ, ծերո՞ւկ, թո՛ղ ինձ անփտանգ,
բեզ կվճարեմ թանկագին փրկանք,
ինչ սիրտըդ ուզի, ինչ փոր կամենաս
ուզիդն եմ ասում, իւ՛ճնից կստանաս»:

Վախեցավ ծերը, մնաց զարմացած,
նա այնքան տարի ձկնորս եր յեղած,
բայդ ձկան մասին յերբեք չեր յտել,
թե նա մարդու պես կարող ե խոսել:

«Գնա՛, տեր ընդ բեզ, ասեց ծերունին,
ինձ հարկավոր չե փրկանք թանկագին,
գնա՛ բեզ համար դու ծիրանի ծով,
ու այնտեղ ապրի ազատ, ապահով»:

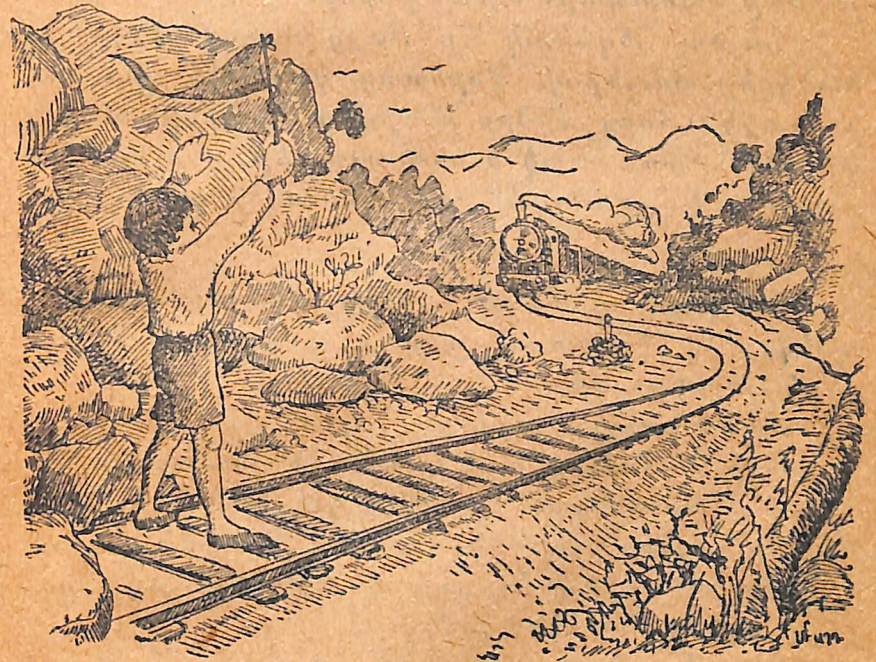
ԸՆԿԵՐ Լ. Մ. ԿՍԳՍՆՈՎԻԶ

Համկոմկուսի Գեներալի քարտուղար և հաղորդակ-
ցության ճանապարհների ժողովրդական կոմիսար

10. ՊԻՈՆՆԵՐ ՊԵՏԻԿԸ

1

Պիոններ Պետիկը սլաքավարի վորդի յերս
Գարնան սկզբին մի ուր, յերբ Պետիկը դպու-

ցից յեկավ, ճաշեց ու զասերը սովորեց, մայրիկն
ասաց.

— Պետիկ, մի քիչ հաց տար հայրիկիդ հա-
մար:

Քիչ հետո Պետիկը քայլում եր անտառի մի-
ջով, յերկաթգծի կողքով:

Ծառերը ծաղկելու ելին: Փչում էր մեզմ գեփ-
յուռը: Փոքրիկ թռչունները թփերի մեջ ծծվում
էին:

Հայրիկի տնակը հեռու չէր: Պետիկը չորս կի-
լոմետր ճանապարհ պիտի կտրեր:

Պայծառ յիզանակ էր: Բայց շուտով յերկինքը
ծածկվեց ամպերով, վորոտաց, կայծակի շանթեր
յերևացին, հորդ անձրև թափվեց: Պետիկը մտավ
մի մեծ ծառի տակ և սպասում էր, վոր անձրևը
զադարի: Բայց անձրևը քանի գնում, հորդանում էր:

Հանկարծ դիմացի սարից մեծ-մեծ քարեր
պոկվեցին, զորդայով ցած գլորվեցին և ընկան
յերկաթգծերի վրա:

Ճանապարհը փակվեց:

Այդ ժամանակ շոգեմեքենայի սուլոց լսվեց:

— Մարգարտարն ե... Ի՞նչ կլինի, ի՞նչ կլինի...
Բռնոր, բռնոր կ՛եռնեն, — անցավ Պետիկի մտքով:

Անձրևն ավելի հորդացավ, շոգեմեքենայի սու-
լոցն աչեյի մոտիկից լսվեց:

Պետիկը փողկապր հանեց, ծառից մի ճյուղ
պոկեց, փողկապր կապեց ճյուղի ծայրին, բարձր
բռնեց և սկսեց առաջ վազել, գոռալով:

— Մեքենավար, մեքենավար, ճանապարհը
փակ է...

Հենց թափված քարերի մոտ գնացքը կանգ
առավ:

Ճամբորդները կյանքը փրկված էր:

Հետև հյուսիսում և ապրում վորքիկ Իկվան —
եսկիսոս տղան:

Նա դարթնեց ձյունե տանը:

Տան մեջտեղին, մի ամանի մեջ վառվում էր
ճարպը:

Կրակը լուսավորում էր ու տաքացնում:

Իկվան դուրս յեկավ արջի մարթուց, վորի
մեջ քնած էր: Նա հագավ մարթե չորեքը:

Շունն էլ դարթնեց և Իկվայի մոտ վազեց:

Նրանք տնից դուրս յեկան:

Իուրսը մութն էր ու ցուրտ:

Չմոռնն ախտեղ մի քանի ամիս շարունակ
արևը դուրս չի գալիս, իսկ ամռանը՝ մի քանի
ամիս մայր չի մանում:

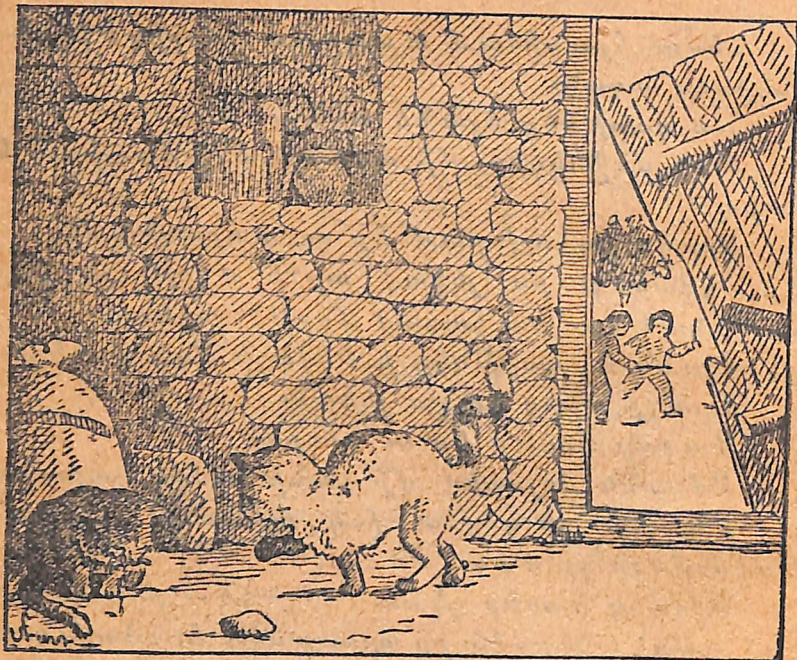
Ախտեղ ծառեր չկան:

— Արի՛, կերակուրը պատրաստ է, — ձայն տվեց
մայրը:

Իկվան, նախաճաշելուց հետո, զրքերը վերց-
րեց և ուրիշ աշակերտները հետ նստեց յեղճերու-
նեը լծա՝ սահնակը, գնաց մոտիկ գյուղի դպրոցը՝
սովորելու:

12. ՓԻՍԻԿԻ ԳԱՆԳԱՏԵ

Փիսիկը նստել
 մի մուխ անկյունում,
 ունքերը կիտել
 ու լաց ե լինում:
 Մոտիկ ե գալի
 մի ուրիշ կատու.
 — Ինչո՞ւ յես լալիս,
 այ փիսիկ ջան, դու...
 — Ի՞նչ անեմ հապա,
 վոր լաց չլինեմ,—
 գանգատ ե անում

փիսոն տիրադեմ,—
 են Համոն թագուն
 մածունը կերավ,
 գնաց տատի մոտ
 ինձ վրա դրավ:
 Հիմի տատիկի
 հետեից ընկած,
 ինձ են ման գալի
 մի-մի փետ առած,
 են քոթոթ Սուրենը,
 Անոն ու Մոսոն:
 — Ո՞ւր ե,—ասում են,—
 ո՞ւր ե գող փիսոն:
 Ա՛խ, թե մի գտա՞նք,
 մածուն ցույց կտանք...»
 Եսպես բան սարքեց
 են Համոն իմ դեմ,
 ի՞նչ անեմ հապա,
 վոր լաց չլինեմ...
 Ու փիսոն նստել
 մի մուխ անկյունում,
 ունքերը կիտել
 ու լաց ե լինում:

13. ՄՈՒԿՆ ՈՒ ԱՌՆԵՅՁ

(Առակ)

— Լսել ես արդյոք,
առնես հարևան,
սրանից ել լավ,
ո. րախալի բան.
ասում են կատուն,
չար ու մկնակեր,

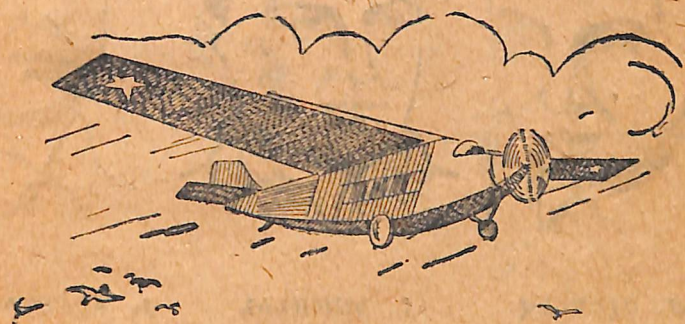
հսկա առյուծի
ճանկն ե բնկեր
Այ թե բեֆ կանենք
խոհանոցում մենք:
— Մի ուրախանա,
մկնիկ հարևան,
ի՞նչ առյուծ, ի՞նչ բան.
յեթե վոր գործը
ճանկերի հասնի,
կատվի թաթերից
վոչ վոք չի պրծնի:

Առյուծը գծվար
կենդանի մնա.
փիսիկից ուժեղ
կենդանի չկա:

14. ՍԱՎԱՌՆԱԿԸ

Բարձր, բարձր ամպի տակով,
զույգ թևերը լայն տարածած,
հսկա, հպարտ ու անվրդով
սավառնակն ե սահում ողում...

ՄԵՐ ՀԵՐՈՍ ՈՂԱԶՈՒՆԵՐԸ

ՉԿԱՆՈՎ

ԲԵՆՅԱԿՈՎ

ԲԱՅԴՈՒԿՈՎ

Մ. ՍԼԵՊԵՆՎ

Ն. ԿԱՄԱՆԻՆ

Ի. ԴՈՐՈՆԻՆ

ՄԵՐ ՀԵՐՈՍ ՈՂԱԶՈՒՆԵՐԸ

Ա. ԼՅԱԳԻԴԵՎՍԿԻ

Մ. ՎՈՂՈԳՅԱՆՈՎ

Վ. ԾՈՂԱԿՈՎ

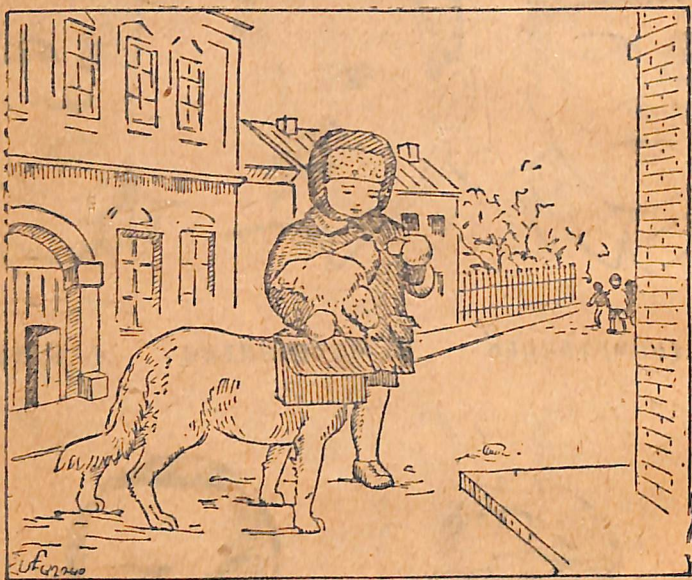

ԳՐՈՄՈՎ

Ա. ԼԵՎԱՆԵՎՍԿԻ

Մանուկները խումբն ուրախ-ուրախ դպրոց
եր գնում:

Առափոտյան ցուրտը կարմրեցրել էր նրանց
թերթը Փողոցում հնչում էր նրանց ուրախ ծիծ սղը:

-- Հապան, ո՞վ ինձ կրունի, -- ձայն տվեց Արշա-
վի՛րն ու սկսեց արագ վազեր

— Յես, յես... ձայն տվին մյուսներն ու վա-
զեցին նրա հետևից:

Հենց այդ միջոցին մոտիկ դարպասից դուրս
վազեց մի մեծ շուն ու նետվեց դեպի վազող յե-
րեխաները:

Յերեխաները փախան: Միայն փոքրիկ Հայկը
կանգ առավ, մատը թափ տվեց և մեղմ ձայ-

նով ասաց. «Կուտիկ, կուտիկ, տես, ինձ չկծես,
ինձ չկծես»:

Շունը կանգ առավ, պոչը թափահարեց, մո-
տեցավ Հայկին ու քամսվեց նրան:

Հայկը շոյեց շան գլուխն ու վրզը: Հետո
պայուսակից մի կտոր հաց հանեց, գցեց շանը և
վազեց վախկոտ ընկերների հետևից, փորոնք փո-
ղոցի մյուս ծայրին կանգնած՝ նայում էլին նը-
րան:

16. Բադիկ

— Բադի՛կ, բադի՛կ, կարմիր թափիկ,
ու՛ր ես գնում կամայ-կամայ,
չափուկներդ չորս կողմդ առած:
— Չես գնում եմ զուր գլխուկու,
չափուկներս լվանալու,
չափուկներս մափուր-մափուր,
իսկ ծուլը փղայլն եմ անմափուր:

ԸՆԿԵՐ ՎՈՐՈՇԻՒՎ
Նորհրդային Միության մարշալ, Կարմիր բանակի
առաջնորդը

17. ԱՆՉԱՂՅ ԲԱՆԱԿԸ

Կարմիր բանակը
անհաղթ բանակը,

մեր Խորհուրդների
արթուն պահակը,
զգաստ և անքուն,
գիշեր ու ցերեկ,
դիտում ե, հսկում,
վոր մեր թշնամին
մոտ չգա յերբեք
Խորհրդի յերկրին:

Ուռն, ուռն՝ մեր
Կարմիր բանակին՝
բանվոր, գյուղացու
արթուն զավակին:

1

Տիրը չինացի փոքրիկ տղա յե:

Նա շատ աղքատ ե: Քնելու տեղ ել չունի, քնում ե փորտեղ պատահի:

Մի անգամ սևագործ բանվոր Ռամին ասաց Տիրին.

— Ի՞նչ կաթիլի չափ փոքր ես: Յեթե կաթիլը յերեկոյան փողոցներով անցնի, նրան կնկատեն:

— Չեն նկատի,— պատասխանեց Տիրը:

— Ի՛նչ, կաթիլի պես վազիր գործարան և այս թուղթը փակցրու պատին:

Ռամին մի թուղթ տվեց Տիրին, փորի վրա շատ ու շատ սև նշաններ կային:

Տիրն այդ թուղթը տարավ ու փակցրեց պատին:

2

Առավոտյան գործարանի բանվորները նայեցին սև-սև նշաններին ու բարձր գոչեցին.

— Մենք քաղցած ենք: Հերիք ե ինչքան համբերեցինք: Թող կորչեն հարուստները:

Հանկարծ վազելով յեկան ատրճանակներով և փայտերով զինված մարդիկ:

Նրանք բանվորներին ծեծեցին: Մի քանիսին ել ավտոմորիլի մեջ գցեցին ու տարան:

3

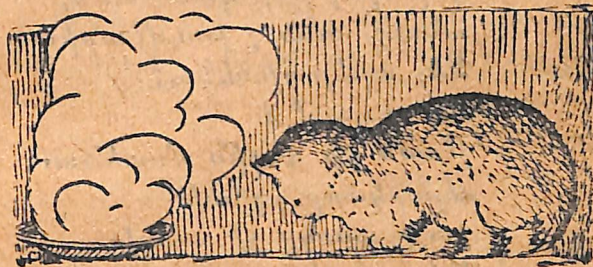
Յերեկոյան Տիրը գնաց Ռամու մոտ ու հարցրեց.

— Քո սև նշաններն ասացին, թե հերիք ե, փորքան համբերեցինք:

Ռամին գլխով արավ:

— Ռամի,— ասաց Տիրը,— սովորեցրու ինձ ել այդպիսի նշաններ անել: Յես ամեն գիշեր կփակցընեմ պատերին, փոր ամենքն ել սովորեն գոչել:

— Հերիք ե ինչքան համբերեցինք: Թող կորչեն հարուստները, շահագործողները:

19. ԱՎ ԱՆԱՐԻ, ՎՈ՛Ղ ԳԱՆԱՐԻ

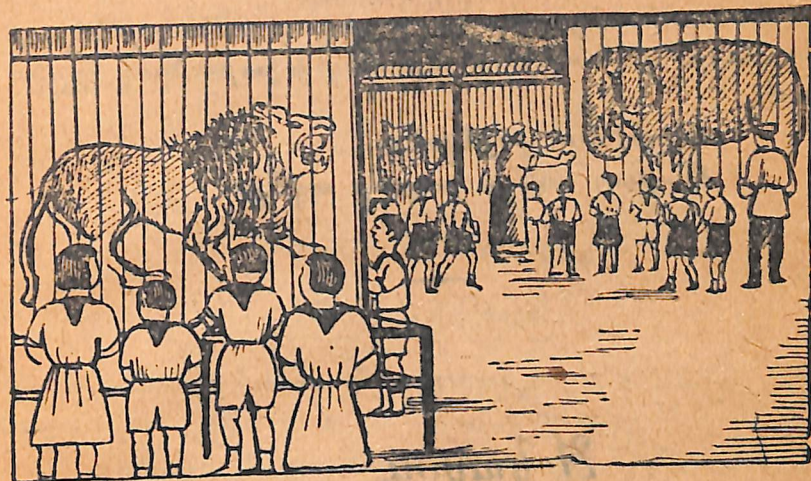
1

Ժամանակով
ազգով տակով,
տնով, տեղով,
ամբողջ ցեղով
կատուններն են
մկան վորսկան:
Իայց ես կատուն,
ես մեկն եսքան
մրսկան, սսկան,

Ճպոճոտ, քնկճոտ,
 ծոճյլ, ալարկճոտ:
 Չեմ բամբասում:
 մուկ չի վորսում:

2

Դնչից հեռու չորս, հինգ մատ
 դրին թասով լիքը կաթ:
 Քիթը կաթի հոտն առավ,
 ասա ծոճյլը հե՛տ դարձավ,
 վոր կաթիցը կու՛մ անի,
 անուշ, անուշ խում անի:
 Չե, արևը գիտենա,
 նա ուզում է
 թասն իր դնչին մոտենա:
 Ալարկճոտը չգիտի՝
 չաշխատողը չի ուտի:
 Ավ ալարի,
 վնչ դալարի:

20. ԳԱԶԱՆԱՆՈՅՈՒՄ

Մեր դասարանը ուսուցչուհի ընկեր Հասմիկի
 ղեկավարությամբ, գնաց գազանանոց:

Գազանանոցը գտնվում էր բանվորական ա-
 կումբի բակում:

Մուտքի առաջ շարված էին կենդանիների և
 թռչունների նկարներ:

Ներս մտանք:

Կենդանիները վանդակների մեջ էին:

Այնտեղ էին՝ առյուծը, վագրը, բորենին, ջայ-
 լամը, փիղը, գալյը, աղվեսը, մի քանի ահագին
 ոճեր, տեսակ-տեսակ կապիկներ և ուրիշ շատ կեն-
 դանիներ ու թռչուններ:

Ընկեր Հասմիկը պատմում էր մեզ յուրաքանչյուր

կենդանու մասին, թե քանի տարեկան ե, վորտեղից ե բերված, ինչով ե կերակրվում:

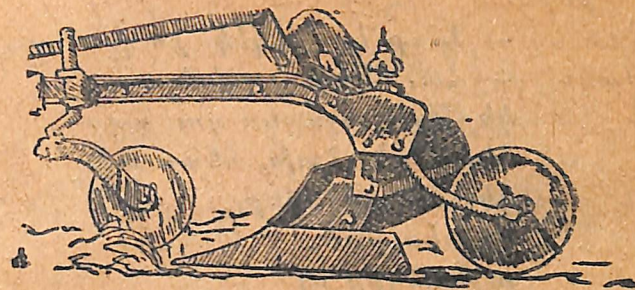
Ինձ ամենից շատ դուր յեկավ կանաչ թևերով թռվածիք, վոր նայում եր մեզ և շարունակ կըրկնում:

Յերեխեք, յերեխեք,

Շաքար տվեք, շաքար տվեք:

21. Կապու

Կապուն յեկավ փխսիկ-փխսիկ,
հապար նայով, ինչպես հարսիկ
Պունչը սրբեց քաթիկներով,
մալը սանրեց չանչիկներով:
— Կապու, կապու, եր ես փրփում
թե մկներն են այսու արթուն:

22. ՅԵՐԿՈՒ ԽՈՓ

Միևնույն յերկաթի կտորից և միևնույն գործարանում շինված ե ին յերկու խոփ:

Նրանցից մեկն իսկույն գնաց աշխատանքի իսկ մյուսը յերկար ժամանակ ընկած եր գործարանում:

Մի ժամանակ այդ յերկու խոփերը կրկին պատահեցին իրար:

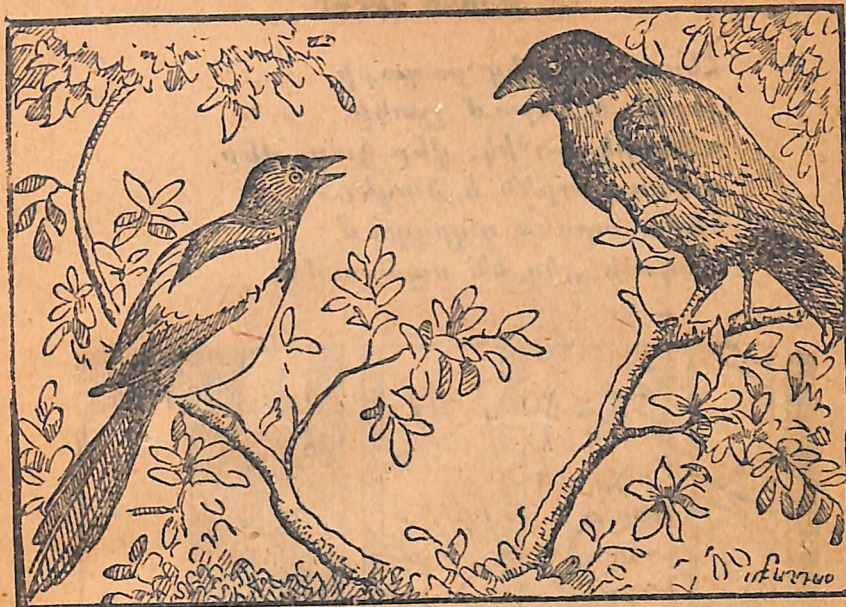
Աշխատող խոփն արծաթի պես փայլում եր, իսկ պարապ մնացածը՝ սևացել եր ու ժանգով պատեր:

— Ասա, խնդրեմ. ինչիցն ե, վոր դու այդպես փայլում ես, — հարցրեց ժանգոտած խոփն իր ընկերոջը:

— Աշխատելուց, սիրելի ընկեր, — պատասխանեց փայլուն խոփը: Իսկ յեթե դու ժանգոտել ես և առաջվանից ավելի վատացել, այդ նրանից ե, վոր յերկար ժամանակ անգործ պառկած ես յեզել գործարանում:

23. ՄՎԱՆ ՏՈՒՆԸ

— Ո՛ւր ե, մուկիկ, քո բունը
— Հն, հեռու չե իմ տունը.
կերթաս այսպես դու առաջ,
հետո քիչ ձախ, հետո աջ,
կենես քիչ վեր,
կիջես ցած,
այնտեղից ել
քիչ անցած՝
նորից քիչ ձախ, նորից աջ,
բունս կը գա քո առաջ:
Բայց դուռս ու շեմ,
պետք ե ասեմ,
սաստիկ փորը ե, դրացի,
ներս մտնելիս կուացի:

24. ԿԱՉԱՂԱԿՆ ՈՒ ԱԳՈՍՎԸ

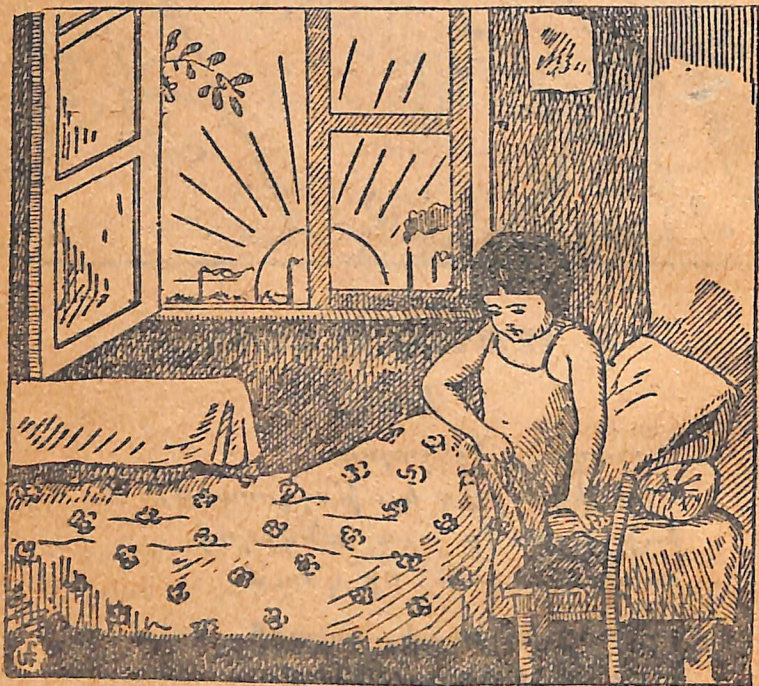
(Առակ)

Կաչաղակը կչկչալով
ճյուղից ճյուղ եր թռչկոտում,
իսկ ագոսվը լուռ, անվրդով
նստած, ականջ եր դնում:

— Ի՛նչ ես նստել ականջ դնում
լուռ ու անխոս, սիրելիս:
Չէնթ թե չես հավատում
ասածներիս, պատմածիս:

— Չալիկ քույրիկ, յես չեմ ծածկում,
հավատալս չի գալիս.
ով փոր քեզ պես շատ ե խոսում,
շատ ստեր ե դուրս տալիս:

Հեռու ծայրից քաղաքի
 յերգն ե հնչում շչակի.
 «Մատիկ աղջիկ, վեր կաց, վեր,
 վաղուց արևն ե ծագել.
 հիմա արգեն դպրոցում
 վաղուց քեզ են սպասում»:

Հեռու ծայրից քաղաքի
 յերգն ե հնչում շչակի.
 «Մանուկներին եմ կանչում,
 մայրիկներին եմ կանչում,
 աշխատանքի յեմ կանչում»:

Փոս ենք փորում,
 ծառ ենք տնկում
 ուրախ յերգով ու կանչով,
 վոր մեծանա
 ու ճյուղեր տա,
 ծածկվի սիրուն կանաչով:
 Վոր յերբ ամուսն
 արևը գա
 իր շողերով շողշողուն,
 ծառը սիրով
 հանգիստ կտա
 մեզ իր անուշ ստվերում:

27. ԳԱՐՈՒՆ

Գարուն ե:
 Ձյունը հալվում ե:
 Փոքրիկ առվակները գեպի գետն են վազում:
 Ձյունի տակից դուրս ե յեկել ձնծաղիկը:
 Հենց ձյունը հալվում ե թե չե, հողի միջից
 ծլում են, բարձրանում խոտերն ու ծաղիկները:
 Թփերի մոտ, անտառի արևոտ կողմում բացվում
 են մանուշակները:
 Մեղուները փեթակներից դուրս են թռչում,
 ծաղիկների մեջ կեր փորոնում:

Քարնանը մեր կոլեկտիվ տնտեսուհիյան յե-
ռուն աշխատանքներն են սկսվում:

Կոլխոզի փոխարենների հոտերը սարն են տանում:

Հոտի առջևից գնում են այծերը:

Հոտը տանում է հովիվ Մացակը:

Քառների, ուլերի հոտն էլ նրանց հետևից
քշում են գառնարածները:

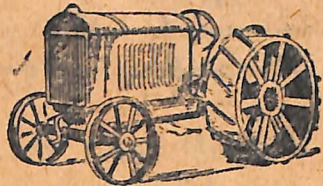
Մացակ պապը հոտը լավ է պահում, փոչ մի
կորուստ չի տալիս:

Անձրևից, քամուց, կարկտից չի վախենում —
միշտ կարողանում է հոտը հասցնել գոմերը, կամ
այլերը:

Գայլերից էլ չի վախենում Մացակ պապը:

Մահակը ձեռին, հրացանն ուսին, նա շրջա-
պատված է պահապան շներով, գայլ խեղդող գամ-
փրոններով և պահպանում է կոլխոզի հոտերը:

Վսյ այն գայլին, փոր մոտենա Մացակ պապի
հոտին. ել ազատվել չի կարող:

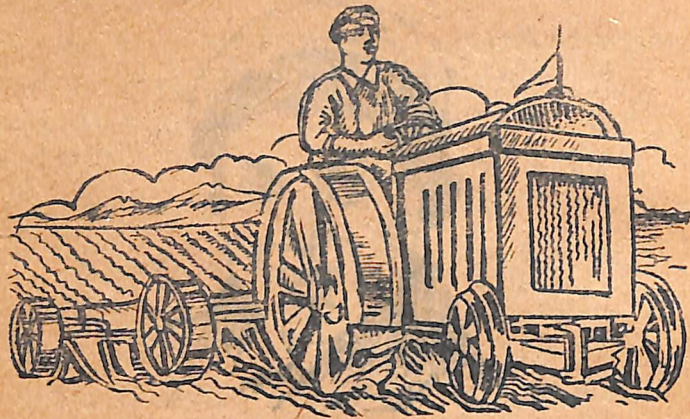
ՊԱՇԱ ԱՆԳԵԼԻՆԱ

Ստախանովական արահատորիստ

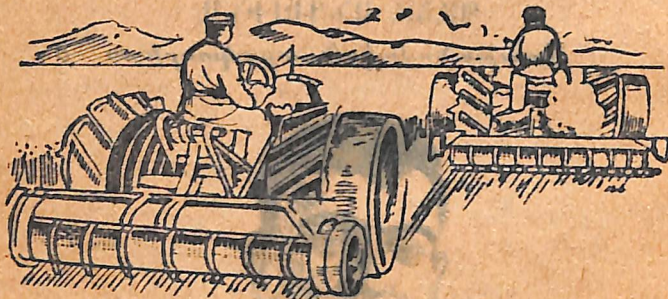

ԱՇՈՏ ՄԱՐՁԱՆՅԱՆ

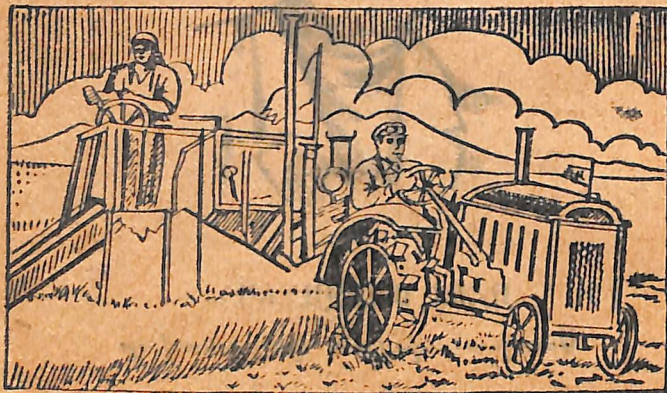
Ստախանովական կոմբանավար

ՏՐԱԿՏՈՐ

ՇԱՐԲԱՅԱՆ

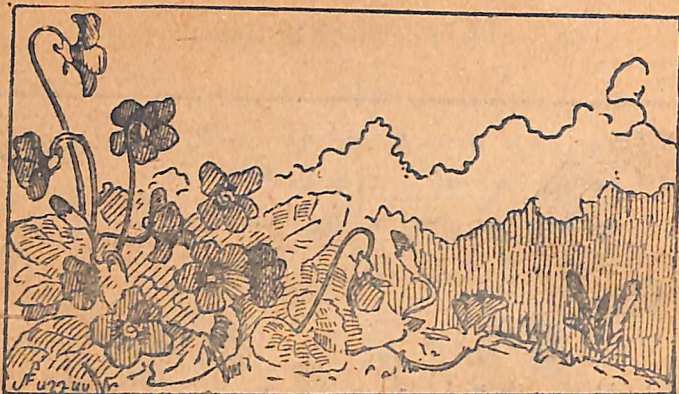

ԿՈՄԲԱՅՆ

Սարյակները մեր հերվան
եւ ուր վոր ե պիտի գան,
բայց տնակը հնացած
պետք չի գալու ել նրանց:

Կարեն, արի միասին
նոր տուն շինենք սարյակին,
թե չե՛ տեսնի տուն չկա,
ել մեր բակին մոտ չի գա:
Վորդ ու թրթուր գանազան,
յեւ ի՞նչ գիտեմ՝ ել ինչ բան,
ներս կմտնեն մեր այգին,
մնաս կտան անագին:

29. ՄԱՆՈՒՇԱԿ

Գապույտ գլխով, կանաչ փոտով
 յես ծագիկ եմ անուշ հոտով:
 Թեև տունկս փոքրիկ է, ցած,
 արտաներում միշտ թագ կացած,
 բայց իմ փունջը, իբրև լավ զարդ,
 աեսնում եմ միշտ ամեն մի մարդ:
 Յես եմ սիրուն զարնան գուշակ,
 իմ անունն է մանուշակ:

30. ԱՐԱԳԻԼ

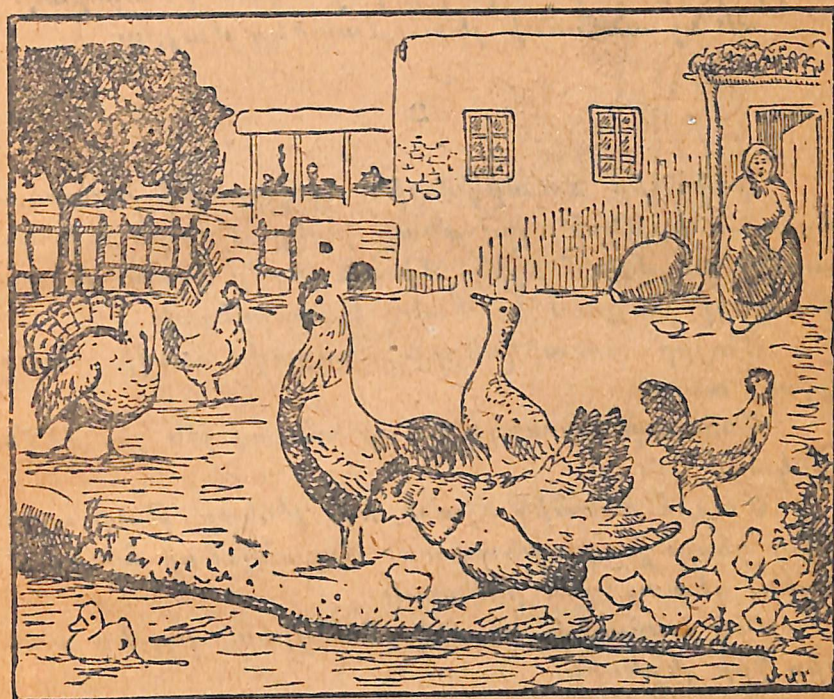
Գարնանը տար յերկրներից վերադարձան արագիլները:

Մեր տան մոտ յեզամ բարձր բարդու վրա
 գտնվող բունը նորոգեցին ու ապրեցին:

Չու ամեց արագիլը, ձագեր հանեց:

Հայր ու մայր արագիլները մեծ խնամքով
 կերակրում ու պահում են իրենց ձագերին:

Յերբ մեկը կերի է գնում, մյուսը մի փոտի
 վրա անշարժ կանգնած, պահպանում է բունը:

31. ԱՆՃՈՒՆԻ ՃՈՒՏԻԿԸ

1

Գրանմեկ որ թուխսը վեր չեր կենում ձվերի
 վրայից: Տասերկու բրդոտ ճաեր գուրս էյին յեկեր,
 մնում եր միայն մի կանաչավուն ձու:

Հանկարծ թուխսը լսեց, վոր ձվի ներսից
 թխթխկացնում են: Իսկույն կացով ձուն շարզեց
 ու միջից գուրս յեկավ ճուտիկը:

Սա նման չեր իր յեղբայրիկներին ու քույ-

րիկներին: Ավելի բրդոտ եր, ավելի դեղին, վոտիկները կարճ-կարճ, գլուխը լայն, կտուցը տափակ: «Ի՞նչ անճոռնի յե», — մտածեց մայրը:

2

Համն իր ճուտիկներին հավաքեց և հպարտ-հպարտ, կրթկրթալով գնաց բակը: Բոլորն արագ-արագ վազվզում էին, միայն վերջը դուրս յեկած ճուտիկը քայլում եր ծանր և որորվելով:

Մայրը ճուտիկներին տարավ առվի ափը քջուջ անելու:

Անճոռնի ճուտիկը ջուրը տեսավ թե չե, մեջն ընկավ:

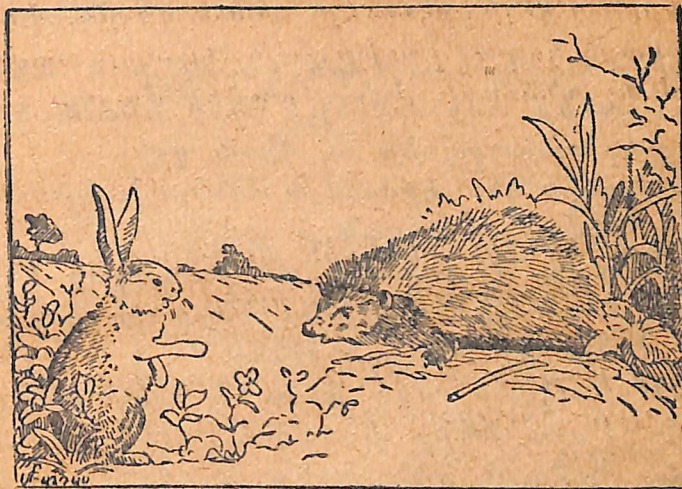
Մայրը սաստիկ ճչում եր, թևերը թափ տալիս, դեպի ջուրը նետվում: Ճուտիկները ճվճվում էին, դես ու դեն ընկնում:

Իսկ անճոռնի ճուտիկը հանգիստ լող եր տալիս ջրի յերեսին:

Պառավ նանր, լսելով բակի աղմուկը, դուրս վազեց՝ տեսնի, թե ինչ է պատահել:

Հողացող ճուտիկին տեսնելով, նա գոչեց.

— Վա՛յ, այս ի՞նչ եմ արել, հավի տակ ըազի ձու յեմ դրել:

32. ՎՈՋԻՆ ՈՒ ՆԱԳԱՍՏԱԿԸ

— Ի՞նչ տպեղ ու ծակծկող շորեր ունես, բարեկամ, — ասաց նապաստակը վոզնուն:

— Ճիշտ ե, — պատասխանեց վոզնին, — բայց իմ փշերն ինձ ազատում են շների ու գայլերի ատամներից: Քո մորթին ել քեզ ազատում ե:

— Վնչ, ինձ ազատում են իմ արագավազ վոտները, — պատասխանեց նապաստակը:

33. ԴԱՀԴԱՆԵՅԵՒ ԶԵՐ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԻՆ

Մեր կողմնատեսության դաշտերի և անտառի մեջ սյուները ենք տնկել և այդ սյուների վրա փակցրել տախտակներ ու վրան գրել:

«Վոզնին կերակրվում եմ կներով, խխունջներով և փորոքերով: Չսպանեք վոզնիներին»:

«Նյուրդը միշտ զանազան փաստակար միջատներով, փորոքերով ու թրթուրներով ե կերակրվում: Չսպանեք խյուրդներին»:

«Թրթուրները մեծ վնաս են հասցնում բույսերին: Թռչունները չափազանց մեծ քանակությամբ թրթուրներ են փոշնչացնում: Մանուկներ, ձկեր և ձագեր չհանեք թռչունների բներից: Չավերեք նրանց բները, փոշնչացրեք վնասատու միջատներին»:

34. ՄԱՅԻՍ

Այ ու ա, փան փառ մայիս,
դու ամենից լավ ամիս,
կյանք ու արև ես տալիս:
Ի՛նչ սիրուն ես, ջան մայիս:

Հանդ ու այգի զարդարուն,
հովն ե խաղում զաշտերում,
թռչուններն են քեզ գովում:
Ի՛նչ նաշխուն ես, լավ մայիս:

Դու կայտառ ես մանկան սրտ,
թովուուն ու խնդերես:

Մայիսի 1-ի տոնը Նորհրդային Միության մեջ

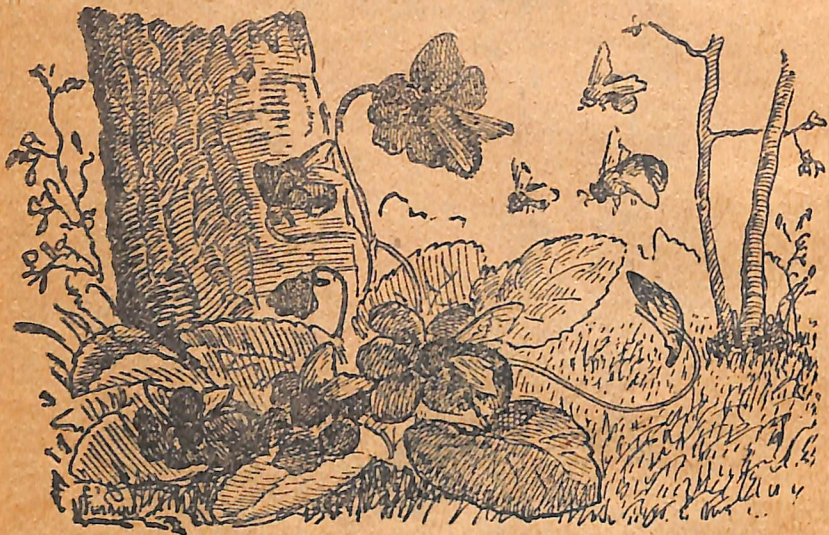

35. ՄԵՂՈՒՆԵՐԸ

1

Գարունը յեկավ: Որը տաք էր, արևը վառ:
Մեղունները փեթակից դուրս յեկան, թռան
խնձորենու մոտ:

— Մթթե խնձորենին մեղուններիս համար
փոչինչ չունի:

Վեչ, մեղունները շուտ են դուրս յեկել: Ղեռ
խնձորենու ծաղիկները թագնված են բողբոջների
մեջ:

2

Մեղունները թռան դեպի բալենին:

— Մթթե բալենին ծաղիկներ չունի մեղու-
ների համար:

— Մի քանի որից հետո յեկեք, ղեռ վոչ մթ
ծաղիկ չի բացվել:

Մեղունները թռան կակաչի մոտ: Մտան նրա
դունավոր բաժակը, բայց այնտեղ ուտելիք չկար:

3

Մեղունները սոված, տխուր ուզում էին հեռ
դառնալ փեթակը, յերբ հանկարծ թփի տակ տե-
սան փոքրիկ, մուգ-կապույտ ծաղիկներ:

Իրանք մանուշակներն էին:

Մեղունները նրանց բաժակներից կուշտ կերան,
խմեցին և ուրախ-ուրախ վերադարձան փեթակը:

36 մեղու

Այգյան, այգյան, այգայան,
փոփրիկ մեղու փոփոյան,
դաղյու ու հովիտ կղրղես,
բարչր սարեր կթուչես
և փոփներով թափամայ
փոշի առած փուն կգաս:

37. ԿԱՆԵԼՈՒՎ

Վնչ ցորեն եմ, վնչ գարի,
 վոր հողագործն ինձ ցանի:
 Առանց ջրի հունցած եմ,
 առանց ձեռքի կոլորած,
 յես անյրակ թխած եմ,
 թոնիր, ջաղաց տեսած չեմ,
 ձեր ամենիդ սիրածն եմ:

38. ԴԱԳՆ ՌԻ ՇԱՂԳԵՍԸ

Դուան առաջ մի անգամ
 պապը ցանեց մի շաղգամ:
 Շաղգամն աճեց, մեծ ուշավ:
 Պապը քաշեց, քաշքշեց,
 շաղգամը հողից չհանեց:

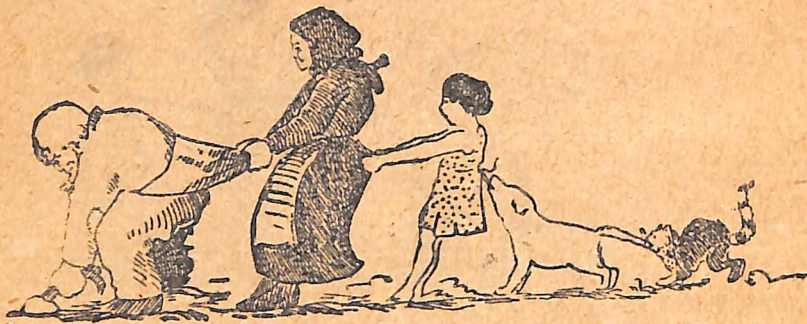
Պապը կանչեց տատիկին: Տատիկը պա-
 պիկից,
 պապիկը շաղգամից,
 հա քաշեցին, քաշքշեցին,
 շաղգամը հողից չհանեցին:
 Տատիկը կանչեց թոռնիկին:

Թոռնիկը տատիկից, տատիկը պապիկից,
 պապիկը շաղգամից,
 հա քաշեցին, քաշքշեցին,
 շաղգամը հողից չհանեցին:

Թոռնիկը կանչեց շնիկին: Շնիկը թոռնիկից,
 Թոռնիկը տատիկից, տատիկը պապիկից,
 պապիկը շաղգամից
 հա քաշեցին, քաշքշեցին,
 շաղգամը հողից չհանեցին:
 Շնիկը կանչեց կատվիկին: Կատվիկը շնի-
 կից, շնիկը թոռնիկից, թոռնիկը տատի-
 կից, տատիկը պապիկից, պապիկը շաղգամից

հա քաշեցին, քաշքշեցին,
 շաղգամը հողից չհանեցին:

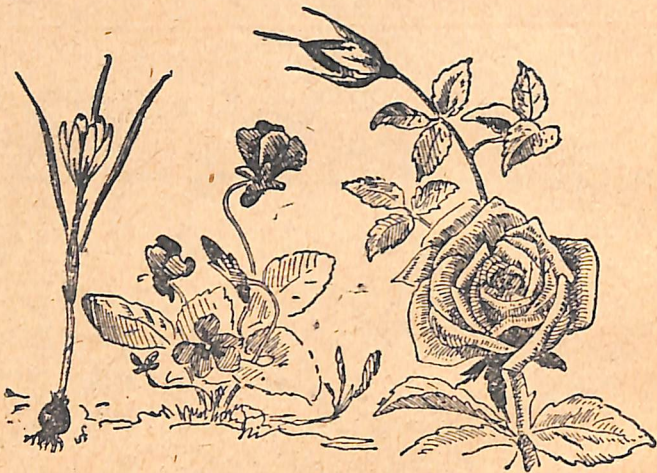

Կատվիկը կանչեց մկնիկին: Մկնիկը կատ-
 վիկից, կատվիկը շնիկից, շնիկը թոռնի-
 կից, թոռնիկը տատիկից, տատիկը պապի-
 կից, պապիկը շաղգամից:

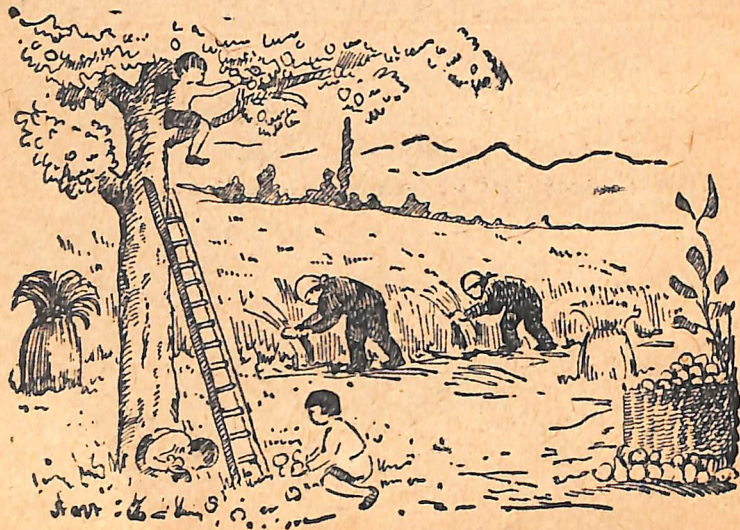

Քաշեցին, քաշքշեցին,
 շաղգամը հողից հանեցին:

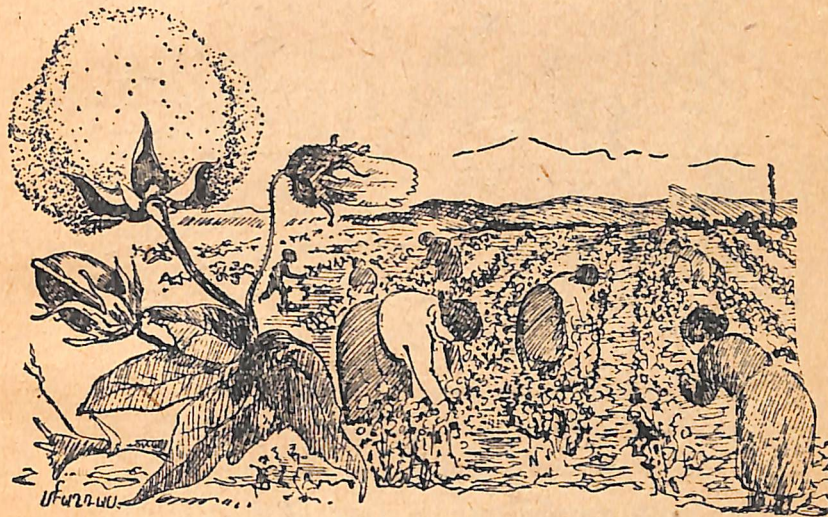

Մարտը տալիս է ճնճաղիկ,
 ապրիլը կապույտ մանուշակ,
 մայիսին բացվում է վարդը,
 սոխակը յերգում անուշակ:

Հունիսը մեզ խոտ է տալիս,
 իսկ հուլիսն առատ ցորեն,
 ոգոստոսը տանձ ու խնձոր,
 և ուրիշ շատ հասուն մրգեր:

Սեպտեմբերը մեզ տալիս է
 խաղողի բույր տեսակը,
 հոկտեմբերը կարմիր գինի,
 նոյեմբերը բողկն ու տակը:

Դեկտեմբերին ձյուն է գալիս,
 հունվարին ծածկում սար ու ձոր,
 փետրվարին սկսվում է
 փոխիտակի ցուրտ ու աաք ուր:

Այսպէս անա բոլոր տարին
 թափալվում ե չորս շրջանում,
 այդ պատճառով չորս յեղանակ,
 չորս ժամանակ ե մեզ բերում:

ՀԱՆԵԼՈՒԿ. Չորս յեղաչը են, ամեն տարի յերկրի վրա
 ման են գալիս:

40 Եաներ

Քշնամին ե ամենի,
 թե գյուղի, թե քաղաքի:
 Աղբը ու կեղտը վոյրներին
 քարածում ե թույն ու ճահ:
 Այդ աներես եաներին
 կոպորեցեք անխնայ:

41. ՔԱՆԿԵՐՈՒՄ

1

Իսպանացի Վիտորինոն կոմում եր Փաշխտանե-
 րի դեմ: Իսկ նրա հինը, 8 տարեկան փորդին՝ Մար-
 տինը և 5 տարեկան աղջիկը՝ Լաուրդեին, գտնվում
 եյին նավարմորալ քաղաքում:

Շուտով այդ քաղաքը Փաշխտաները վերցրին:
 Քսանութ որ շարունակ Վիտորինոյի ընտանի-
 քը թագնվում ե Փաշխտաներից տանիքների տակ

և նկուղներում: Հաճախ հաց և ջուր չեն ունենում:
Ամեն րոպե սպասում են, վոր Քաշխատներն իրենց
կրօնեն ու կտանջեն:

2

Մի գիշեր փոքրիկ Մարտինը մոտենում է մո-
րը, ծոցից մի մեծ ատրճանակ է հանում և ասում:

— Տես, մայրի՛, յես ատրճանակ ունեմ: Այժմ
կարող եմ բոլոր թշնամիներին սպանել: Վազենք,
գնանք հայրիկին գտնենք:

Մայրիկը յերկար ժամանակ չեր համաձայն-
վում, յերեխաների կյանքը վտանգի յենթարկել
չեր ուզում:

Սակայն վերջը նա վորդու խնդիրը կատարեց:
Նրանք փողոց դուրս յեկան: Փողոցը մութն
եր ու սարսափելի:

Դեռ մի քանի քայլ չարած, մեկը ձայն տվեց.

— Կանգնիր: Ո՞վ է գալիս:

Մարտինն իրեն չկորցրեց: Նա իր քույրիկի
ձեռքից բռնեց, մի կողմ տարավ ու թագնվեցին
փողոցի անկյունում:

Մայրիկը թագնվել չկարողացավ: Զինված
Քաշխատները մոտեցան և շրջապատեցին նրան:

Լաուրդեին շատ վախեցավ ու լաց յեղավ:

— Լաց մի լինի, — ասաց Մարտինը: — Գնանք
հայրիկին գտնենք, հետո կգանք մայրիկի հետե-
վից:

3

Տների ավերակներում, փողոցների անկյուն-
ներում թագնվելով, յերեխաները հասան քաղաքի
ծայրը:

Մի քանի անգամ պահակները նրանց կանգ-
նեցրին, բայց Մարտինը նրանց կարողացավ խա-
բել:

— Մենք գնում ենք հայրիկի մոտ: Նա այս քա-
ղաքը պաշտպանում է թշնամիներից:

Փողոցներից մեկում յերեխաները խոտու-
բեռնված մի սայլ տեսան:

— Մտի՛ր խոտի տակ, — հրամայեց Մարտինն իւ-
քույրիկին:

Յերեխաները մտան խոտի տակ և քաղաքի
դուրս յեկան:

Այստեղ յերեխաները, գնդակների տարավի-
տակ, պետք է անցնեյին:

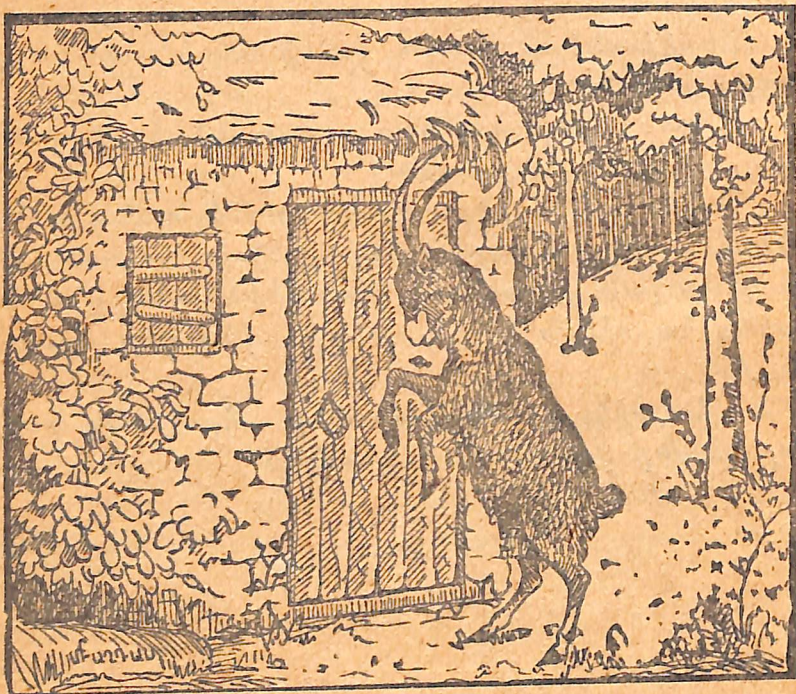
Փոսերում, ձորերում, անտառներում թագնե-
րվելով, նրանք մի քանի օրից հետո հասան հան-
րապետական զորամասերին: Յերեխաները գտան
իրենց հայրիկին և պատմեցին ինչ վոր պատա-
հել եր:

— Հայրիկ, գոչեց Մարտինը: — Հրացանդ տուր,
վոր գնանք մայրիկին ազատենք:

Ոոր անտառում մի այծ ե լինում: Ունենում
ե մի գեղեցիկ ուր

Ուլին ամեն որ թողնում ե տանը, ինքը գնում
ե արոտ անելու: Արածում ե ու իրիկունը կուրծքը
լիքը տուն ե գալի: Տուն ե գալի, դուռը զարկում
ու մկկում, կանչում.

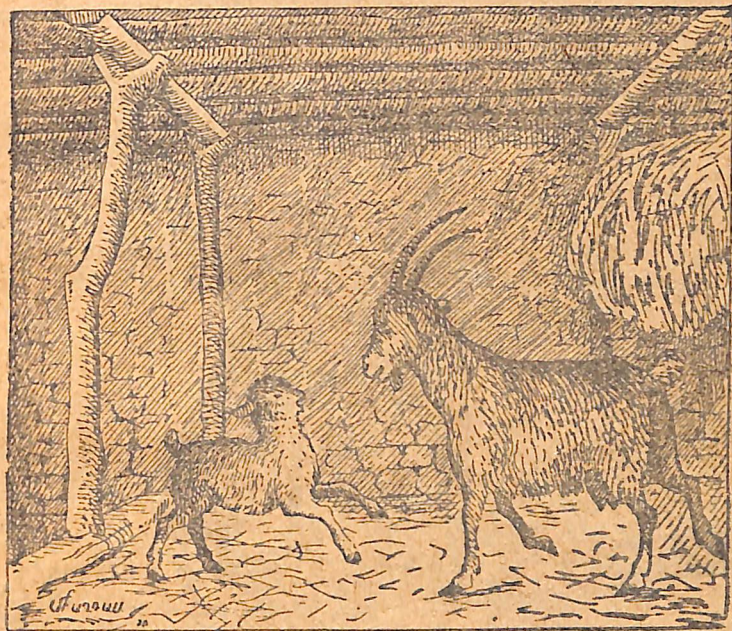
Սևուկ ուլիկ,
սիրուն բալիկ,

ման եմ յեկել սարե սար,
կաթն եմ արել քեզ համար
'Ինակը բաց, ներս գամ յես,
անուշ-անուշ ծիծ տամ քեզ

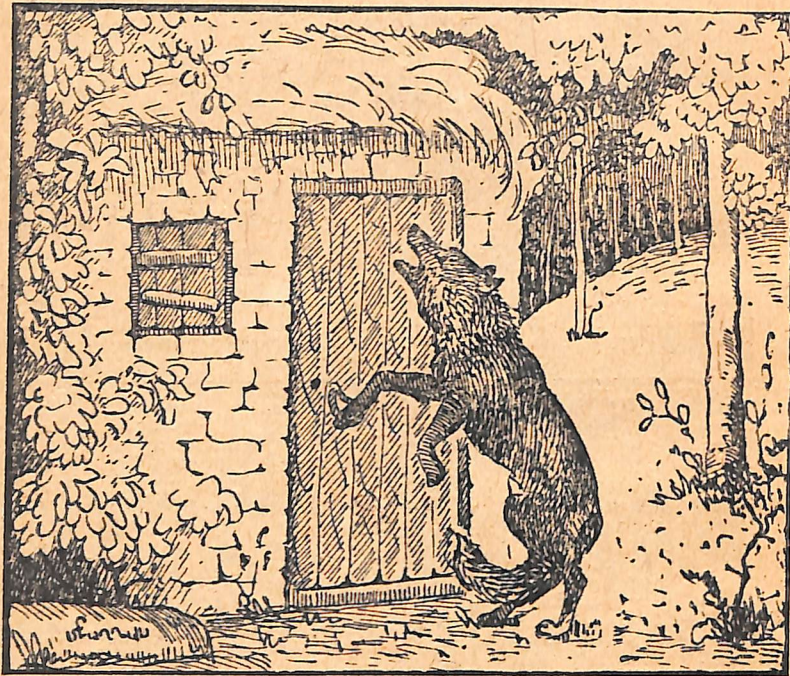
Սևուկ ուլիկ,
սիրուն բալիկ:

Ուլիկն իսկույն վեր ե թռչում, դուռը բաց
անում: Մայրը ծիծ ե տալիս նրան ու կրկին
գնում արոտ:

Ես բոլորը թագուն տեսնում ե գայլը Մի իրի-
կուն այծից առաջ գալիս ե, դուռը զարկում ու իր
հաստ ձայնով կանչում.

Սևուկ ուլիկ,
սիրուն բալիկ,
ման եմ յեկել սարե սար,
կաթն եմ արել քեզ համար:
Իոնակը բաց, ներս գամ յես,
անուշ-անուշ ծիծ տամ քեզ:
Սևուկ ուլիկ,
սիրուն բալիկ:

Ուլիկը լսում է, լսում ու պատասխանում.
«Եզ հի ես գու, չեմ ճանաչում: Իմ մայրն եղպես
չի կանչում: Նա բաղջը ու բարակ ձայն ունի: Քո

ձայնը կոչտ ե ու կալիտ: Ի.ու.ը բայ չեմ անի...
Գնա... Չեմ ուզում քեզ»...
Ու գայլը հեռանում է, գնում:

3

Գայլս ե մայրը, դուռը ծեծում.
Սևուկ ուլիկ,
սիրուն բալիկ,

ման եմ յեկել սարե սար,
կաթն եմ արել քեզ համար:
Իոնակը բաց, ներս գամ յես,
անուշ-անուշ ծիծ տամ քեզ:

Սևուկ ուլիկ,
սիրուն բալիկ:

Ուլիկը դուռը բաց է անում, ծիծ է ուտում
ու մորը պատմում.

— Գիտես, մայրիկ, ինչ յեղավ: Մի քիչ առաջ
մինը յեկավ, դուռը գարկեց ու կանչում էր.

Սևուկ ուլիկ,
սիրուն բալիկ:

Ստում եր՝ դուռը բաց արա: Ենպես հաստ ձայն
ուներ: Ենպես վախեցա, ենպես վախեցա... Իուռը
բաց չարի, ասի՝ չեմ ուզում, գնա...

— Պա, պա, պա, պա, սևուկ ջան, ինչ լավ է
յեղել, վոր բաց չես արել, — ասավ վախեցած մայ-
րը: — Եզ գայլն ե յեղել. յեկել է, վոր քեզ ուախ:
Մյուս անգամ ել վոր գա, բաց չանես. ասա՝ գնա,
թե չե իմ մայրը քեզ կսպանի իր սուր պողերով:

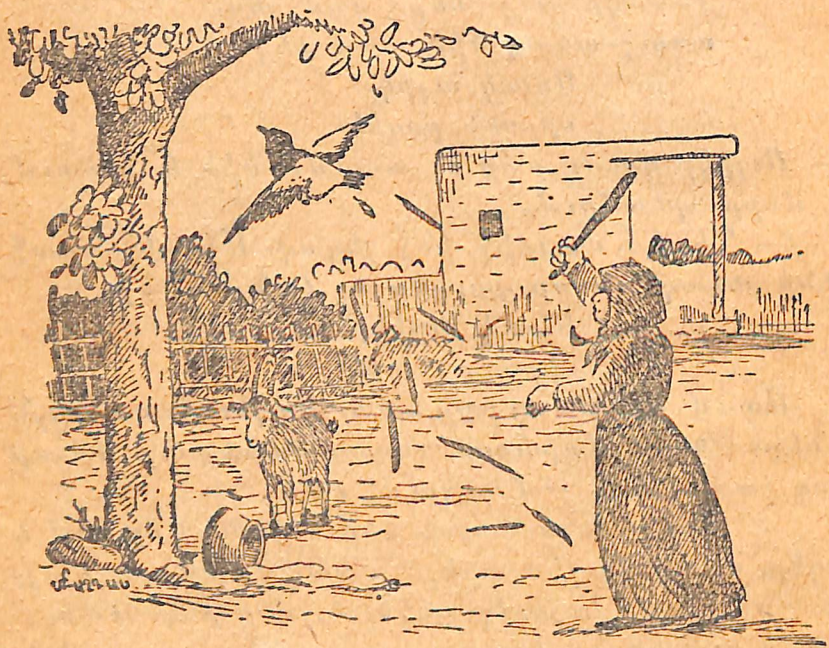
(Հեքիաթ)

1

Լինում ե, չի լինում, մի պառավ տատիկ ե լինում:

Տատիկը մի այծ ե ունենում: Նա ամեն որ այծը կթում, թունիկներին կերակրում եր:

Մի որ ել կաթը դրեց ծառի տակը, ինքը գնաց փայտ բերելու, փորկերակուր պատրաստի:

Այս բանը կաչաղակը տեսավ: Նա թռավ, կանգնեց ամանի վրա ու կաթը թափեց: Պառավը բարկացավ, ձեռքի փայտով խփեց կաչաղակին, պոչը կտրեց:

2

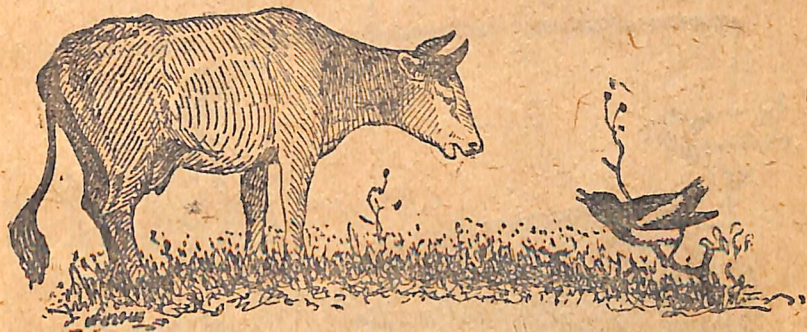
Կաչաղակը թռավ, կանգնեց ծառին ու ասաց. — Տատիկ, տատիկ, պոչս տուր, կցեմ կցեմ, որչա սաղացնեմ, գնամ ընկերներին հասնեմ, վոր չասեն՝ պոչատ-մոչատ կաչաղակը յեկավ:

Պառավն ասաց.

— Գնա՛, կաթս բեր, պոչդ տամ:

Կաչաղակը թռավ, գնաց կովի մոտ և ասաց.

— Կովիկ, կովիկ, կաթ տուր, կաթը տանեմ պա-

ռավին տամ, պառավն իմ պոչս տա, կցեմ կրցմրցեմ, պոչս սաղացնեմ, գնամ ընկերներին հասնեմ, վոր չասեն՝ պոչատ-մոչատ կաչաղակը յեկավ:

Կովն ասաց.

— Գնա՛, ինձ համար խոտ բեր, քեզ կաթ տամ:

3

Կաչաղակը թռավ, գնաց արտի մոտ և ասաց.

— Ա՛րտ, ա՛րտ, ինձ խոտ տուր, խոտը տանեմ կովին տամ, կովն ինձ կաթ տա, կաթը տանեմ

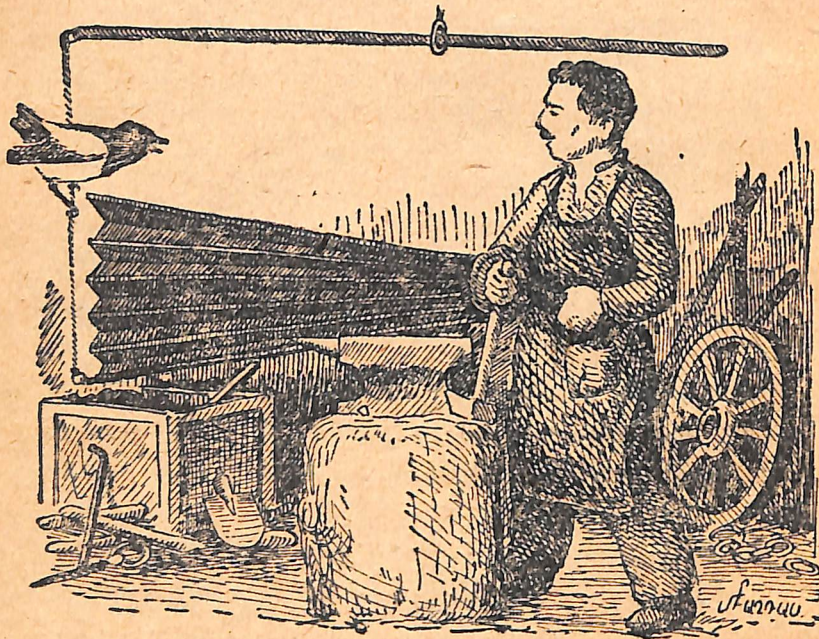
պառաժին տամ, պառաժը պոչս տա, կցեմ, կցմցեմ,
պոչս սաղացնեմ, գնամ բնկերներիս հասնեմ, վոր
չասեն՝ պոչատ-մոչատ կաչաղակը յեկավ:

Արտն ասաց.

— Գնա, ինձ համար ջուր բեր:

Կաչաղակը թռավ, գնաց ջրբաշխի մոտ և ա-
սաց.

— Զրբա՛շխ, ջրբա՛շխ, ինձ ջուր տուր, ջուրը
տանեմ արտին տամ, արտն ինձ խոտ տա, խոտը

տանեմ կովին տամ, կովն ինձ կաթ տա, կաթը
տանեմ պառաժին տամ, պառաժը պոչս տա, կցեմ
կցմցեմ, պոչս սաղացնեմ, գնամ ընկ՛ ըներիս հաս-

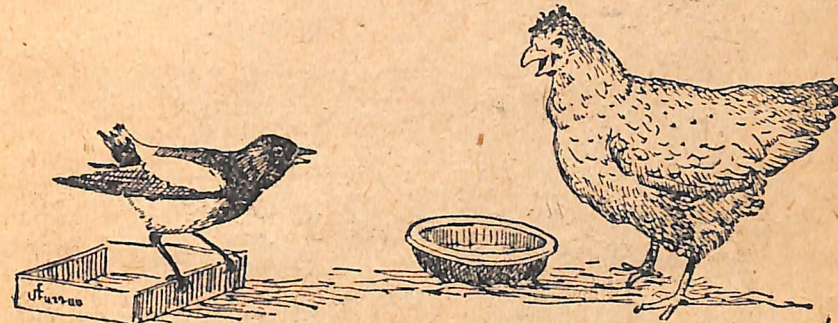
նեմ, վոր չասեն՝ պոչատ-մոչատ կաչաղակը յեկավ:
Զրբաշխն ասաց.

— Գնա, ինձ համար բան բեր:

4

Կաչաղակը թռավ, գնաց դարբնի մոտ և ա-
սաց.

— Դարբին, դարբին, ինձ բան տուր, բահը
տանեմ ջրբաշխին, ջրբաշխն ինձ ջուր տա, ջուրը
տանեմ արտին տամ, արտն ինձ խոտ տա, խոտը
տանեմ կովին տամ, կովն ինձ կաթ տա, կաթը
տանեմ պառաժին տամ, պառաժը պոչս տա, կցեմ
կցմցեմ, պոչս սաղացնեմ, գնամ բնկերներիս հաս-
նեմ, վոր չասեն՝ պոչատ-մոչատ կաչաղակը յեկավ:

Դարբինն ասաց.

— Գնա՛, ինձ համար ձու բեր:

Կաչաղակը թռավ, գնաց հավի մոտ և ասաց.

— Հավիկ, հավիկ, ինձ ձու տուր, ձուն տա-
նեմ դարբնին տամ, դարբինն ինձ բան տա, բահը
տանեմ ջրբաշխին, ջրբաշխն ինձ ջուր տա, ջուրը

տաննեմ արտին տամ, արտն ինձ խոտ տա, խոտը տաննեմ կովին տամ, կովն ինձ կաթ տա, կաթը տաննեմ պառավին տամ, պառավը պոչս տա, կցեմ կցմցեմ, պոչս սաղացնեմ, գնամ ընկերներիս հասնեմ, վոր շասնն՝ պոչատ-մոչատ կաշաղակը յեկավ:

Հավը խղճաց նրան մի ձու տվեց:

Կաշաղակը շատ ուրախացավ: Զուէն տարավ դարբնին, դարբնը նրան բահ տվեց, բահը տարավ ջրբաշխին, ջրբաշխը նրան ջուր տվեց, ջուրը տարավ արտին, արտը նրան խոտ տվեց, խոտը տարավ կովին տվեց, կովը նրան կաթ տվեց, կաթը տարավ պառավին, պառավը նրա պոչը տվեց, կցեց կցմցեց, պոչը սաղացրեց, գնաց ընկերներին հասավ:

ԲՈՎԱՆԳԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1 Զմեռ—Թարգմ.	9
2 Մաքուր ոգում— Հ. Հայրապետյան	9
3 Զյունի տակ— Թարգմ.	11
4 Պետիկի վերջակետը— (ձեռագիր)	12
5 Լենինի հետ— Թարգմ.	13
6 Ընկեր Ստալինի պատանեկութունը— Պ. Բափանաձե	14
7 Ընկեր Ստալինը և Մամլաքյաթը— Թարգմ.	15
Մեր քաղաքները (նկարներ)	16
8 Անդրկովկաս— Հ. Հայրապետյան	21
9 Վոսկի ձկնիկ— Ա. Ս. Պուշկին, Թարգմ.	23
Ղ. Աղայանի	27
10 Պիոներ Պետիկը— Հ. Հայրապետյան	29
11 Իկվան— Թարգմ.	30
12 Փիսիկի դանդաղը— Հովհ. Թումանյան	32
13 Մուկն ու առնետը(առակ)— Կոելով	33
14 Սովառնակը Հ. Հայրապետյան	34
Ողաչումներ (նկար)	36
15 Բաջ աղան * *	37
16 Բագիկ— (ձեռագիր)	41
17 Անհաղթ բանակը— Հ. Հայրապետյան	42
18 Տիրը— Սերիկ Գավթյան	43
19 Ով ալարի, վճչ դալարի— Խնկո-Ապեր	45
20 Գազանանոցում— Հ. Հայրապետյան	46
21 Կատու (ձեռագիր)	47
22 Յերկու խոփ— Թարգմ.	

23 Մկան տունը—Հովհ. Թուրմանյան	48
24 Կաշաղակն ու ագռավը— Հ. Հայրապետյան	49
25 Շչակի յերգը— Հ. Հայրապետյան	50
26 Ծառատունկ—Հ. Հայրապետյան	51
27 Գարուն— Թարգմ.	51
Ստախանովականներ (նկար)	53
Գյուղատնտեսական մեքենաներ (նկար)	54
28 Սարյակի տունը Հ. Հայրապետյան	55
29 Ունուշակ—	56
30 Արագիլ—	56
31 Անճոռնի ճուտիկը— Անդերսեն	57
32 Վոդնին ու նապաստակը— Լ. Տրետոյ	59
33 Պահպանեցեք ձեր բարեկամն շրջան թարգմ.	60
34 Մայր— Հ. Հայրապետյան	60
Մայրի 1-ի տունը Խորհրդային Միության մեջ (նկար)	61
35 Մեղուները— Թարգմ	62
36 Մեղու— (ձեռագիր)	63
37 Հաներուկ— Ժողովրդական (ձեռագիր)	64
38 Պապն ու շաղգամը (հեքիաթ) Թարգմ.	64
39 Տարվա ամիսները— Ղ. Աղայան	68
40 Ճանճը— (ձեռագիր)	71
41 Ֆաշիստների ճանկերում— Թարգմ. Հ. Հայրապետյան	71
42 Ուրիկը— Հովհ. Թուրմանյան (հեքիաթ)	74
43 Պոչատ կաշաղակը— (հեքիաթ)	78

Գառ. Խմբագիր՝ Ս. Գավթյան
 Նկարները՝ Ա. Ղաբիրյանի և Մ. Բաղդասարյանի
 Տեխ. Խմբագիր՝ Գ. Ջենյան
 Սրբալրվ՛ Ա. Արզաքանյան

Հանձնված է արտադրության 26 հունիսի, 1936 թ.
 Ստորագրված է տպագրելու 23 հունվարի, 1937 թ.
 Թղթի չափը 82 սմ տիրած 60,000
 5,4 տպագրական մամուլ, մեկ ասղ. մամուլում 29000
 Հրատարակ. 3775, պատվեր 1006 գլավ. լիազոր Գ—4075

Գետհրատի տպարան, Յերևան II Կնունյանցի, 4

«Ազգային գրադարան»

NL0241537

